

Nodokļi, pārdodot fotogrāfijas fotobankās

2018-07-17

Sabīne Vuškāne, ZAB "COBALT", nodokļu konsultāciju vadītāja

Jautājums ir par fotogrāfiju pārdošanu fotobankās, piemēram, *Shutterstock* vai *Dreamstime*. Izmantojot fotobanku starpniecību, fotogrāfi var pārdot savu fotogrāfiju izmantošanas tiesības, neredzot gala patērētāju. Fotobankas var būt reģistrētas gan Eiropas Savienībā (ES), gan Amerikas Savienotajās Valstīs (ASV). Ar kādiem nodokļiem jāreķinās fotogrāfam šādā gadījumā? Vai fotogrāfiju pārdevējam obligāti ir jāreģistrējas par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāju?

Par līgumu un norēķiniem ir tā – attālinātais līgums tiek noslēgts, reģistrējoties platformā un piekrītot platformas noteikumiem. Platformu noteikumi īsumā ir tādi, ka fotogrāfs izvieto savas fotogrāfijas platformā, kur tās pieejamas apskatei platformas lietotājiem. Lietotāji var iegādāties šo fotogrāfiju lietošanas tiesības. Reķinos kā pārdevējs ir redzama tikai platforma – *Dreamstime* vai *Shutterstock*, reķinā netiek uzrādīts, kurš ir nopirkta resursa autors (fotogrāfs). Fotogrāfs saņem noteiktu procentu no pārdošanas ieņēmumiem, kas tiek izmaksāts ar *PayPal* konta starpniecību.

No darījuma apraksta un šo platformu sadarbības noteikumiem saprotu, ka fotogrāfs – fiziska persona slēdz līgumu ar uzņēmumu, kura pārvaldībā ir šī platforma (uzņēmums reģistrēts ES vai ASV), un darījuma attiecības fotogrāfam arī ir tikai ar šo ārvalsts uzņēmumu, ne personām, kas iegādājas fotogrāfijas, izmantojot šīs platformas.

Darījums jāvērtē gan no PVN, gan iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) likumdošanas viedokļa.

PVN

Pievienotās vērtības nodokļa likuma (PVN likums) [52.panta](#) 1.daļas 18.punktā noteikts, ka autora saņemto atlīdzību par darbu un tā izmantošanu, kā arī izpildītāja un fonogrammu producenta saņemto atlīdzību par blakustiesību objektu un tā izmantošanu ar PVN neapliek.

Attiecīgi, ja atbilstoši fotogrāfa noslēgtajam līgumam tiek saņemta autora atlīdzība, fotogrāfam PVN vajadzībām nav jāreģistrējas, un PVN par šo pakalpojumu nav jāaprēķina, arī saņemot šo atlīdzību no ārvalsts (ES vai ASV) uzņēmuma.

IIN un VSAOI

Veicot saimniecisko darbību (likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" (likums par IIN) [11.panta](#) izpratnē), fotogrāfam jāreģistrē saimnieciskā darbība, un par šo ienākumu maksājams IIN un VSAOI.

Saņemtais autoratlīdzības ienākums ir apliekams ar IIN, piemērojot progresīvo nodokļa likmi:

- 20 % – gada ienākumam līdz 20 004 EUR;
- 23 % – gada ienākuma daļai no 20 004 EUR - 55 000 EUR;
- 31,4 % – gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 55 000 EUR.

Par autoratlīdzību, kas saņemta no ārvalsts uzņēmuma, IIN aprēķināms, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju un aizpildot D2 veidlapu "Fiziskās personas (rezidenta) ārvalstīs gūtie ienākumi". Deklarācija iesniedzama no taksācijas gadam sekojošā gada 1.marta – 1.jūnijam. Ja ārvalstī ir ieturēts ienākuma nodoklis par šo ienākumu, Latvijā maksājamais IIN var tikt samazināts par šo summu (ja ir atbilstoši apstiprinājumi par ienākuma nodokļa ieturēšanu citā valstī).

Saņemot autoratlīdzību vismaz 430 EUR mēnesī un vienlaikus neesot darba attiecībās nedz ar autoratlīdzības izmaksātāju, nedz ar kādu citu darba devēju, vai, ja atlīdzības apmērs pie darba devēja ir mazāks par minimālās algas apmēru (430 EUR), fotogrāfam ir jāreģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā (VID) pašnodarbinātās personas statusā, un par gūto ienākumu jāaprēķina arī VSAOI. Lai noteiktu, vai ienākums no autoratlīdzībām ir vismaz 430 EUR mēnesī, no līgumā norādītās autoratlīdzības atskaita fotogrāfijas autora darba radīšanas izdevumus, kuru normas ir noteiktas 50% apmērā (skat. Ministru kabineta noteikumu Nr.899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" [57.punktu](#)).

VSAOI jāmaksā reizi ceturksnī 32,15% (likme 2018.gadā) apmērā no brīvi izraudzītas saņemta ienākuma daļas, bet ne mazāk kā no 430 EUR. VSAOI maksājams līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam.

Savukārt VSAOI pensiju apdrošināšanai 5% apmērā šajā gadījumā nav jāmaksā. Tā kā fotogrāfam atlīdzību izmaksā ārvalstnieks, bet likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" ([1.panta](#) 1.daļa 6.punkts) autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs, kam būtu jāietur 5%, ir norādīts komersants, individuālais uzņēmums (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecība), kooperatīva sabiedrība, nerezidenta pastāvīgā pārstāvniecība, iestāde, organizācija, biedrība, nodibinājums un fiziskā persona, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs, t.i., nav minēti ārvalstu nodokļu maksātāji, tad ne ārvalstniekam, ne arī pašam autoratlīdzības saņēmējam šie 5% nav jāmaksā.

Fotogrāfs IIN un VSAOI vietā var izvēlēties maksāt patentmaksu, ja viņa ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz 15 000 EUR un ja viņš savā saimnieciskajā darbībā, par kuru maksā patentmaksu, nenodarbina citas personas (likuma par IIN likuma [11.¹⁰panta](#) 2.daļa). Patentmaksa vienā kalendāra mēnesī ir 100 EUR (Rīgas pašvaldības teritorijā) vai 50 EUR (pārējās pašvaldību teritorijās).

Ja samaksu saņem juridiskā persona

Izskatīsim arī situāciju, kas notiek ar reģistrēšanos par PVN maksātāju gadījumā, ja fotogrāfs apmaksu saņem kā juridiska persona ar SIA starpniecību.

Ja atlīdzību saņem juridiska persona, nodokļu sekas ir pavisam citādākas – nav vairs piemērojams atbrīvojums no PVN, kas paredzēts PVN likuma [52.pantā](#), jo autora atlīdzību, kas minēta šajā PVN likuma pantā un kurai piemērojams PVN atbrīvojums, var saņemt tikai pats autors - fiziskā persona. Attiecīgi, ja pakalpojumu sniedz juridiskā persona, tā vairs nebūs autora atlīdzība, bet cits pakalpojums. Līdz ar to piemērojamas vispārīgās PVN likuma normas.

Tātad, vispirms jādefinē, kas tas ir par pakalpojumu, ko sniedz juridiskā persona – pieņemu, ka tā varētu būt autortiesību piešķiršana un elektroniski sniegts pakalpojums, bet precīzs pakalpojuma veids jāskatās konkrētajā līgumā.

Attiecīgi, pakalpojumus sniedzot uz ES dalībvalsti, pirms pakalpojumu sniegšanas jāreģistrējas kā PVN maksātājam: PVN likuma [55.panta](#) 1.daļas 3.punktā noteikts PVN reģistrēšanās pienākums pirms tāda pakalpojuma sniegšanas, kuru sniegšanas vieta saskaņā ar PVN likuma [19.panta](#) 1.daļu ir cita dalībvalsts un attiecībā uz kuriem par nodokļa samaksu ir atbildīgs pakalpojumu saņēmējs.

Ja pakalpojumu sniedz uz trešo valsti, piemēram, ASV, reģistrācijas pienākuma visdrīzāk nebūs (ja pieņemam, ka sniegtais pakalpojums ir autortiesību piešķiršana vai elektroniski sniegts pakalpojums (PVN likuma [30.panta](#) 1. vai 2.daļa)), jo šādu pakalpojumu sniegšanas vieta ir ārpus ES.

PVN par šiem pakalpojumiem, kas sniegti uz ārvalstīm, Latvijā nebūs jāmaksā (rēķinā norāda: *reverse charge*), tikai jāuzrāda PVN deklarācijā kā uz ārvalstīm sniegtie darījumi bez PVN. Bet sekas būs vietējiem darījumiem – ja SIA būs kļuvis par PVN maksātāju pakalpojumu, kurus sniedz uz citu ES dalībvalsti, dēļ, arī visiem pārējiem iekšzemes darījumiem būs jāpiemēro PVN 21%.

Ja atlīdzību saņem juridiskā persona, atkrīt jautājumi par IIN un VSAOI, jo tad piemērojamas Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normas.